

STERFTE EN ONHEELBARE AANDOENINGEN BIJ PAARDEN EEN KLEIN OVERZICHT AAN DE HAND VAN EEN VERZEKERINGSSTATISTIEK

A. Vermeylen

Mechelbaan 106, 2570 Duffel

De *Paardenherverzekering der provincie Antwerpen* is een verbond van maatschappijen voor onderlinge verzekering voor landbouwpaarden. Deze vereniging kwam in 1903 tot stand door de samenwerking van de plaatselijke "landbouwcomices" en boerengilden en is geplaatst onder de bescherming van de provinciale overheid. De overheid komt ook financieel tussen, zij het hoe langer hoe minder. De samenwerking heeft tot doel de basis van de aangesloten maatschappijen voor verzekering van landbouwpaarden te versterken door tussen te komen in de vergoedingen die moeten uitbetaald worden als paarden moeten overgenomen worden wegens plotse sterfte of onheilbare aandoeningen.

Het Antwerpse verbond is op zijn honderdste jaar van bestaan nog actief met 8 plaatselijke maatschappijen, die samen 500 paarden verzekeren, waarvan 250 rijpaarden, 150 Belgische Trekpaarden, 100 pony's, Haflingers en Fjordenpaarden. De verdeling van de verzekerde paarden volgens leeftijd is als volgt: paarden van een tot en met zes jaar: 47,5%; paarden van zeven tot en met twaalf jaar: 39% en paarden ouder dan twaalf jaar: 13,5%.

Jaarlijks heeft er een schatting of herschatting plaats van alle paarden. Ze wordt ingericht door de plaatselijke besturen, houdt rekening met op voorhand vastgestelde tarieven en wordt bijgewoond door de provinciale inspecteur, die een dierenarts is en beslissingsrecht heeft zo er zich speciale gevallen voordoen. Dit houdt ook in dat de dierenarts de ziektegevallen kent die zich voordoen. Hij is de raadsman van de maatschappij voor wat betreft de wetgeving in verband met dierenwelzijn en vleeskeuring.

Aan de hand van de in deze vereniging verzamelde gegevens kon een overzicht gegeven worden van de oorzaken van verlies van verzekerde paarden. De cijfers hebben betrekking op de periode 1996-2002 (7 dienstjaren). In die periode waren er in totaal 105 overnamen, gemiddeld 15 per jaar. Het verliesrisico is dus gemiddeld 3% per jaar. Wat de leeftijd betreft: voor één paard uit de jongste groep worden er twee uit de middenste groep en drie uit de oudste groep over-

Tabel 1. Oorzaken van verlies van paarden.

Aandoening	Aantal
Onbekend	
Dood aangetroffen	15
Algemeen	
Algemene infectie	5
Spijvertering	
Koliek	12
Genitaal	
Verwikkelingen bij de partus	8
Circulatoir	
Hartproblemen	2
Verbloeding	1
Ademhaling	
Dempigheid-chronisch alveolair emfyseem	3
Longontsteking	2
Beweging	
Chronisch manken - artrose	17
Lendenzwakte (tour de reins)	8
Hoefbevangenheid	7
Beenbreuk	5
Hoefkatrol	5
Peesklap	2
OCD	1
Artritis hoefgewricht	1
Huid	
Dermatitis-lymfangitis (benen)	4
Zomereczeem	1
Diverse	
Blindheid	1
Grass Disease	1
Cushing syndroom	1
Tumor	1
Navelbreuk	1

genomen. Een gedetailleerde opsomming van de aandoeningen is weergegeven in Tabel 1. De gegevens zijn beperkt in aantal en de aangegeven oorzaken steunen voornamelijk op praktijkobservaties gemaakt in niet al-

tijd optimale omstandigheden. Desondanks geven ze een inzicht in een materie waaromtrent slechts weinig cijfermateriaal voorhanden is.

In bijna de helft van de schadegevallen (namelijk 46 of dus 43%) is de doodsoorzaak artrose, koliek, of werden de dieren dood aangetroffen zonder aanwijsbare reden. De periode rond de geboorte en de verlossing zelf brengt wel een belangrijk risico met zich mee. De aanleiding tot opruiming was in 15 gevallen:

te zwaar veulen, verlamming na de partus, het opblijven van de nageboorte en hoefbevangenheid.

In een tijdspanne van zeven jaar werden vier paarden overgenomen wegens dermatitis-lymfangitis. Het waren alle Belgische Trekpaarden en fokmerries met een gemiddelde leeftijd van 10,5 jaar en kwamen de uit stallen van prijskampfokkers. Ze hadden alle vier een zeer robuust beenwerk.

Uit het verleden

Op 22 november 1897, aangekondigd door kantongebouder, stopte om 10u45 in het station te Duffel, de stoomtrein uit Brussel met een rijtuig vol hoogwaardigheidsbekleders, waaronder de ministers De Bruyn en Schollaert, die het nieuwe gildenhuis plechtig kwamen inhuldigen.

De hoge gasten namen plaats in zes open koetsen, voorafgegaan door een onafzienbare rij van forse peerden door flinke ruiters bestegen. Ze werden aan de trappen van het gemeentehuis begroet door burgemeester Sels, waarna ze zich naar het gildehuis begaven. In het voorbijgaan wenste minister De Bruyn geluk aan Petrus De Laet met zijn onovertroffen hengst, die reeds zo veel bekroningen had weggedragen. In zijn feestrede wees Dr. Temmerman, deken van de Gilde, op het nut van de vereniging. Begonnen met 18 leden telt ze er thans 540 (uit *De Gildebode*, 3de jaargang, nummer 12, 1897). De onderlinge veeverzekering verzekerde dat jaar (voor een paar franken per dier) 767 hoornbeesten toebehorende aan 183 leden. De St. Martens stoommelkerij verwerkte wekelijks 23 000 kilo melk. Drie landbouwstokerijen gingen in werking.

Tot zover dit eind-19de-eeuwse sfeerbeeld omtrent een plaatselijke boerengilde in de provincie Antwerpen. Een tweede type vereniging dat nog ouder is, betreft de landbouwcomicen. Ze werden door het Rijk per gemeente of per kanton als plaatselijke organisaties opgericht om de landbouwers onafhankelijke

raadgevingen te verschaffen over paarden, rundveeteelt, landbouwgewassen, etc. Dit gebeurde en gebeurt door middel van jaarlijkse vergaderingen omtrent wetgeving, nieuwe teelten en technieken, door het inrichten van wedstrijden en studiereizen en een tijdschrift "De Landbode". De Provinciale Landbouwkamer is het overkoepelend orgaan onder leiding van de bestendig afgevaardigde. Deze verleent werkingstoelagen aan de plaatselijke verenigingen.

In dit milieu onstonden de veeverzekeringsmaatschappijen uit de samenwerking van landbouwcomicen en boerengilden onder de bescherming van de provinciale overheid. Het principe van onderlinge verzekering bestond reeds vóór 1900. Een verbond van maatschappijen voor onderlinge verzekering van landbouwpaarden werd gesticht te Antwerpen op 9 september 1903 met de benaming: *Paardenherverzekering der Provincie Antwerpen*.

Het oogmerk was en is nog steeds op coöperatieve basis aan de leden die hun paard verliezen, een financiële bijdrage te leveren om tussen te komen en te helpen in de aanschaf van een nieuw dier. Het is niet de bedoeling de paarden volledig te vergoeden. Alle medewerkers worden ingeschakeld op vrijwillige basis. Alle functies zijn erefuncties die met overtuiging worden aanvaard en uitgevoerd.

A. Vermeylen

Maatschappij van Onderlingen Bijstand
 VOOR DE VERZEKERING
 TEGEN DE STERFTE DER PAARDEN
 KANTONALE

LANDBOUWPAARDENVERZEKERING

GEVESTIGD

Sint-Gillis-Waas (Oost-Vlaanderen)

gesticht den 14 April 1901

erkend bij Koninklijk Besluit van 1 Augustus 1902.

Nieuwe Standregelen

gestemd den 9 Februari 1929 en

bekrachtigd bij Koninklijk Besluit van 6 Maart 1929 (35).

Gehoord het verslag van Mr. Onghena
 waarts te J. Gilles Waas, welke betrekking heeft op den
 blijk bij bij Mr. Van Kerkhove geroepen geweest is, zijner
 twee andere paarden, althoe wel zeer ziek, het ene nog den
 morgend werkzaam geweest was ten lande; het andere
 du hvide gestatig tot beweging werd gedwongen door een
 dienstbode bij middel van stakeladen. Overwegende dat in
 hetzelfde verslag, de lijfschouwing door den waarts op-
 daan, klaar bewijst dat de paarden van Mr. Van Kerkhove
 reeds opmerken tijd ziek waren en deze nauwelijks heeft den
 toestand en een veranto te veruittagen insynolge art. 16 der
 Standregelen.

Overwegende dat Mr. Van Kerkhove op
 onderraging der zitting van 21 Aug. l. l. met ontken
 heeft dat de voeding zijner paarden gemiddeld diegen is
 welke als gewoon paardenvoedsel kan doorgaan, maar ten
 grootendele bestond uit rijstmeel, ginst, enz. en dit alles
 van min of meer ongewone hoedanigheid, en dit de ziekte
 heeft veroorzaakt door den waarts bestatigd.

Gehoord nog de verklaring van Mr.
 Van Kerkhove te voormelde zitting van 21 Aug. als
 soude hij gene ziekte aan zijne paarden bestatigd
 hebben, in den morgend van 26 Aug. l. l. den waarts
 zijn paard is gestorven te J. Gilles Waas, ontrent den
 graeven dijk in tegenstrijde met het verslag van den
 waarts. Der verklaring der getuigen en de lictentamen
 van hem en zijner knecht reue.

De Bestuurraad stelt vast dat Mr.
 Van Kerkhove door gebrekkige voeding, de ziekte van zijne
 paarden heeft veroorzaakt. Der ziekte zijnde de noodige
 zorgen niet heeft toegediend, en door mishandeling en
 afbeding, in plaats van rust en goede verzorging, de
 dood van een hunner heeft veroorzaakt of besnelde,
 nameentlijk hetgene gebrekk is onder n° 110. Besluit
 de vergoeding voor het gestorven dier niet uit te betalen.

Uit het verslagboek van de
 Maatschappij voor Landbouwpaaardenverzekering
 te Sint-Gillis-Waas in het jaar 1902
 (met dank aan Dr. Mussche)